

СТАНОВИЩЕ

от доцент, д-р Антоний Найденов Гълъбов, Департамент Политически науки, Нов български университет, научна специалност 05.11.01 – Социология (Социология на политиката и културата), професионално направление 3.1. (Социология, Антропология и науки за културата)

върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **професор** по професионално направление 3.3. Политически науки (Сравнителна политология) обявен в ДВ бр. 81 от 15.10.2019 година, с кандидат доцент, д-р Румяна Петрова Коларова

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Софийски университет „Св. Климент Охридски”

Научните публикации на кандидата, доц. Коларова, надвишава минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност "професор". Според приложената към документите по този конкурс справка, от Група показатели В, тя има 100 точки за публикуван хабилитационен труд - монография, а от Група показатели Г - общо 230,5 точки. По отношение на цитиранията, Група показатели Д, в справката са отразени общо 145 точки. По Група показатели Е, отнасящи се до ръководство на успешно защитили докторска степен докторанти, постигнатият резултат е 240 точки.

II. Изследователска дейност и резултати

1. Оценка на монографичния труд

Хабилитационният труд - монография, представена от кандидата, със заглавие: "Демократични институции в България: сравнителен анализ (1991 - 2019)" представлява цялостно, оригинално изследване на процесите на демократична трансформация в България след 1991 година. Няколко са основните характеристики на този труд, които определят неговото качество и приносен характер. На първо място, става въпрос за отчетливо изведен и добре аргументиран подход към определянето на начален момент на това изследване. За разлика от редица други изследователи, кандидатът определя като начало на процесите на демократично развитие в България изборите за Народно събрание, проведени през 1991 година.

Съществено значение има разбирането, че резултатите от Кръглата маса и проведените през 1990 година избори за Велико Народно събрание са проявление на т.нар. "договорна демокрация", в условията на либерализиращ се тоталитарен режим. Тази теза позволява на автора да изследва процеса на конституиране и развитие на демократичните институции в конкретен политически контекст, спрямо определено равнище на структуриране на партийната система.

Вторият определящ елемент на тази оценка е въпросът за релевантността и начина на приложение на сравнителния анализ. От една страна, когато тава въпрос за монографично изследване, изглежда че сравнителния анализ има ограничени

възможности. От друга - голяма част от литературата, създадена през изминалите години показва ограничената възможност за приложението на сравнителния анализ по отношение на процесите на посттоталитарна трансформация в страните от бившия "социалистически лагер". Решението, което прилага авторът дава добре аргументиран отговор на този въпрос.

Сравнителният анализ се разгръща поне на две равнища. Първото е в приложението на методи за изследване и анализ, апробирани и прилагани спрямо други групи от страни, по отношение на българската политическа реалност. По този начин, на методологическо равнище се тестват възможностите на сравнителния метод. Второто равнище се определя от директното сравнение по определени показатели между "страните в преход". Резултатът от приложението на двата подхода е в това, че приложението на сравнителния анализ е добре обосновано и дава конкретни резултати, които са част от приносите на монографичния труд.

Допълнително значение има и факта, че анализът успява да контролира добре ефектите на привидна "нормализация", при която като че ли изглежда, че посттоталитарните трансформации незабавно и естествено преминават в развитието на пълноценни демократични институции, които са напълно сравними по своя характер с подобни институции, функциониращи в условията на добре консолидирани демократични системи. В цялостното развитие на анализа, достатъчно отчетливо и точно са определени елементите, които определят спецификата на процесите в България, както и границите на възможното пряко сравнение.

Монографичният труд включва серия от конкретни количествени изследвания, даващи валидни отговори на конкретни изследователски въпроси. Прави впечатление последователното използване на количествени методи и компетентността при тяхното прилагане, както и зрелостта при интерпретацията на получените резултати. Много доброто познаване на съществуващите теоретични модели и подходи позволява на автора да структурира изследването си спрямо релевантни теоретични схеми и тестването в българските условия на международно признати индикатори.

Авторът не се опитва да постигне еднозначен резултат на всяка цена. Няма опити за предпоставяне на определени изводи, формирани най-често на базата на опита на други страни. Така например, установеният от автора факт, че през изминалите почти тридесет години българските институции са преминали през всички възможни модели на развитие, не е използван като елемент на някакъв тип еволюционистка перспектива. Авторът представя резултатите от изследването си без да се опитва да предписва или "нормализира" получените резултати.

Изводите от проведеното изследване сочат, че цялостното развитие на демократичните институции в България устойчиво се развива по посока на консенсусен тип демократична система с относително ниска степен на поляризация. Предимство на интерпретацията на тези резултати е отказът от това да се твърди, че тези процеси са приключили с установяването на добре консолидирана демокрация. В изследването са представени достатъчно отчетливо групи от фактори и рискове, които ще продължат да

